Kraków, dnia 31 października 2021

Dr hab. Jarosław Balon, prof. UJ
Pracownia Geografii Fizycznej
Instytut Geografii i Gospodarki Przestrzennej
Wydział Geografii i Geologii
Uniwersytetu Jagiellońskiego
ul. Gronostajowa 7, Kraków

Recenzja dorobku naukowego, dydaktycznego i zawodowego oraz rozprawy habilitacyjnej p. dr SYLWII BRÓDKI

Podstawa opracowania

Niniejsza recenzja została sporządzona na zlecenie p. PRZEWODNICZĄCEGO RADY NAUKOWEJ DYSCYPLINY NAUKI O ZIEMI I ŚRODOWISKU UAM, dr hab. Grzegorza Rachlewicza, z dnia 1 września 2021 r. Podstawę formalną zlecenia była uchwała w/w Rady z dn. 29 czerwca 2021, nr 38-2020/21 a podstawą prawną artykuł 221 ust. 8 z dnia 20 lipca 2018 Prawo o Szkolnictwie Wyższym i nauce oraz Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 19 stycznia 2018 r. w sprawie szczegółowego trybu przeprowadzania czynności w przewodach doktorskich, w postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora.

Recenzja została wykonana na podstawie dostarczonej recenzentowi Dokumentacji postępowania habilitacyjnego, na która składa się:

- monografia w formie książki (w formie analogowej),
- dorobek naukowy Habilitantki (PDF publikacji habilitantki w formie cyfrowej),
- wniosek Habilitantki z dn. 7 kwietnia 2021 (w wersji cyfrowej),
- odpis dyplomu nadania stopnia doktora z dn. 12 listopada 2002 roku (w formie cyfrowej),
- autoreferat zawierający dane personalne (1), posiadane dyplomy, stopnie naukowe (2), informację o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych (3), umówienie głównego osiągnięcia naukowego czyli przedstawionej monografii (4), informację o dorobku naukowym i aktywności naukowej (5), informację o osiągnięciach naukowych, organizacyjnych i dydaktycznych (6), bibliografię (7) (w formie cyfrowej),
- wykaz osiągnięć, zawierający przede wszystkim publikacje Habilitantki, a także pełnione funkcje redakcyjne, wystąpienia konferencyjne, udział w przygotowywaniu konferencji, praca w zespołach badawczych, organizacjach naukowych, stażach, uzyskanych nagrodach; zawarto tu także informację o współpracy z otoczeniem społecznym i gospodarczym (przede wszystkim wdrożenia, prace w zespołach eksperckich) oraz informacje naukometryczne (w formie cyfrowej).

Te same informacje znalazły się również w wersji angielskojęzycznej. Generalnie przedłożony materiał został opracowany w sposób bardzo staranny i pozwala on na wnikliwą ocenę dorobku Habilitantki.

Podstawowe informacje o Habilitantce

Habilitantka od ukończenia studiów wyższych (z zakresu geografii, ze specjalnością Kształtowanie i Ochrona Środowiska) na Wydziale Nauk Geograficznych i Geologicznych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, w 1995 roku, do chwili obecnej zatrudniona jest nieprzerwanie na tymże uniwersytecie, w Instytucie Geografii Fizycznej i Kształtowania Środowiska Przyrodniczego, od 2003 roku jako adiunkt. Stopień doktora Nauk o Ziemi w zakresie geografii uzyskała w 2002 roku, na podstawie rozprawy: *„Zmiany przestrzeni rekreacyjnej wybranych miast województwa wielkopolskiego w latach 1975-1997"*. Analiza dorobku habilitantki wskazuje na szerokie, typowe dla klasycznego ekologa krajobrazu, zainteresowania badawcze, jednak ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień, które wprost lub przynajmniej pośrednio można wykorzystać do celów utylitarnych, a zatem waloryzacji środowiska przyrodniczego, zarządzania środowiskiem z uwzględnieniem partycypacji społecznej, zastosowań studiów krajobrazowych szczególnie klasyfikacji krajobrazów i podziałów regionalnych, antropogenicznych przemian krajobrazu i in. Bardzo ważną częścią dorobku Kandydatki są prace wdrożeniowe. W ten nurt bardzo dobrze wpisuje się praca *„Adaptacyjne zarządzanie środowiskiem. Podstawy teoretyczne i zastosowania"*, wskazana jako najważniejsze osiągnięcie habilitacyjne.

Ocena najważniejszego osiągnięcia naukowego wskazanego przez Habilitantkę

Art. 17.2. *Ustawy z dnia 14 marca 2003 o stopniach naukowych i tytule naukowym* stwierdza, iż „rozprawa habilitacyjna może stanowić powstałe po uzyskaniu stopnia doktora dzieło, opublikowane w całości lub zasadniczej części, albo jednotematyczny cykl publikacji". Zgodnie z powyższym, habilitantka jako główne osiągnięcie naukowe przedstawiła monografię: Bródka S., 2020, **Adaptacyjne zarządzanie środowiskiem. Podstawy teoretyczne i zastosowania**, Wydawnictwo Naukowe PWN, s. 322 ISBN 978-83-01-21341-1. Recenzentem pracy był dr hab. Tadeusz Chmielewski.

Ponieważ przestawiona jako najważniejsze osiągnięcie naukowe Habilitantki praca jest dziełem recenzowanym (i to przez bardzo kompetentnego recenzenta), należy przyjąć, że monografia jest dziełem cennym merytorycznie i poprawnym metodycznie. Stąd w poniższej ocenie skupię się nie na wynajdowaniu błędów czy niedociągnięć pracy, lecz raczej na ocenie ważności rozprawy, jej nowatorstwie i wkładzie w rozwój dyscypliny badawczej.

Temat monografii *„Adaptacyjne zarządzanie środowiskiem. Podstawy teoretyczne i zastosowania"* w dobie konieczności monitorowania, często podlegających bardzo słabej kontroli społecznej i instytucjonalnej, procesów gospodarowania środowiskiem wskazuje na niezwykle aktualną i potrzebną tematykę pracy. Oczywiście istnieje szereg pozycji literatury dotyczących zarządzania środowiskiem, szczególnie obszarów chronionych. Dotyczą one jednak stosunkowo wąskich zagadnień lub obejmują tylko studia przypadku. Stosunkowo niewiele jest pozycji o charakterze bardziej przeglądowym. Ten brak w literaturze przedmiotu

i badaniach naukowych Kandydatka znakomicie uzupełnia. Zatem właśnie **monograficzny lub wręcz podręcznikowy charakter osiągnięcia wydaje się być jego podstawową zaletą.**

Praca Habilitantki poświęcona jest Adaptacyjnemu Zarządzaniu Środowiskiem. Dotychczasowe modele zarządzania miały charakter reaktywny, zakładały zatem głównie zapobieganie negatywnym oddziaływaniom na środowisko, w efekcie wszelkie zmiany środowiska były postrzegane jako potencjalne zagrożenie. Model adaptacyjnego zarzadzania przyjmuje podejście aktywne, w którym transformacje systemu postrzegane są jako szansa na jego odnowienie i uzyskanie nowego stanu stabilności. By to było możliwe, ważne jest by w zarządzaniu środowiskiem budować jego odporność i kształtować zdolności adaptacyjne. Jest to **koncepcja nowa na gruncie polskiej literatury naukowej**, co więcej alternatywna w stosunku do tradycyjnych modeli zarządzania środowiskiem, stosowanych w Polsce. Czy taka koncepcja ma szansę się sprawdzić to oczywiście odrębna sprawa. W każdym razie Autorka, daje w pracy systematyczny wykład w jakich okolicznościach i pod jakimi warunkami koncepcja ta może być zastosowana.

Praca składa się ze Wstępu, 5 rozdziałów zasadniczych oraz Podsumowania. Struktura pracy jest logiczna, zbudowana na zasadzie wynikania. Autorka wpierw wprowadza nas w pojęcia pracy (rozdz. 1 i 2), następnie pokazuje aspekty prawne zagadnienia (rozdz. 3), z kolei buduje model adaptacyjnego zarządzania środowiskiem na poziomie regionalnym (rozdz. 4), wreszcie pokazuje możliwości diagnozowania komponentów systemu (rozdz. 5). Pracę zamyka Podsumowanie, co dla mnie jako przedstawiciela bardziej tradycyjnego podejścia do prac twórczych, nasuwa pytanie – czemu pracy nie kończą wnioski. Ale jest to **jedyna wątpliwość co do konstrukcji pracy**.

Bardzo ważna jest tu część teoretyczna, dotycząca wpierw pojęcia odporności przyrodniczej i jej roli w zarządzaniu środowiskiem. Autorka traktuje to pojęcie bardzo szeroko, omawiając jego znaczenie na gruncie bardzo różnych nauk. Następnym rozdziałem teoretycznym pracy jest konceptualizacja adaptacyjnego zarządzania środowiskiem, pokazanego w kontekście systemowego (holistycznego) podejścia do środowiska przyrodniczego. Oba te rozdziały bazują na bardzo bogatej literaturze i dają solidną podstawę do dalszych rozważań monografii. Równocześnie, co zbliża dysertację do podręcznika, mogłyby istnieć zupełnie odrębnie, stanowiąc **syntetyczne kompendia wiedzy** o odporności środowiska i systemowym podejściu do niego.

Szczególnie ciekawym rozdziałem jest trzeci, poświęcony prawnym uwarunkowaniom adaptacyjnego zarządzania środowiskiem. Jest to obszar obszerny i tematycznie nieco oddalony od zagadnień typowych dla dyscypliny nauki o Ziemi i środowisku. Jednakże jest w pracy potrzebny i co więcej, stanowi bardzo ważną jej część, bez której monografia byłaby niepełna. Jest to przyczynek to sztucznego podziału geografii na dwie odrębne dyscypliny naukowe, należące do różnych obszarów wiedzy. Różne prace ekologicznokrajobrazowe, czego przykładem może być dzieło Habilitantki, w tym sztywnym gorsecie po prostu się nie mieszczą, co oczywiście wcale nie obniża, a raczej podwyższa ich rzeczywistą jakość.

Rozdział czwarty pokazuje zarządzanie środowiskiem na poziomie regionalnym. **Za szczególnie cenny wkład, być może decydujący o wartości dysertacji, uważam stworzony przez Autorkę model systemu adaptacyjnego środowiskiem.** Drugim ważnym osiągnięciem tego rozdziału jest pokazanie regionu fizycznogeograficznego jako jednostki służącej do zarządzania środowiskiem. To właśnie regiony a nie jednostki administracyjne czy sztuczne pola geometryczne powinny być polami podstawowymi do wszelkich działań zarządczych, biorących pod uwagę cechy środowiska przyrodniczego. Bowiem tylko jednostki

fizycznogeograficzne stanowią funkcjonujące w określony, specyficzny dla siebie sposób, systemy przyrodnicze.

Ostatni, piąty, obszerny rozdział pracy pokazuje zdolności adaptacyjne komponentów środowiska i drogi kształtowania tych zdolności z punktu widzenia zarządzania środowiskiem. Jest to w jakimś sensie, najbardziej „techniczna" część pracy, zawierająca m.in. sposoby diagnozowania systemu Adaptacyjnego Zarzadzania Środowiskiem za pomocą wybranych wskaźników oraz, co uważam na szczególnie cenne, **odniesienia proponowanego systemu do obowiązujących w Polsce dokumentów planistycznych.**

Ostatnią, ale wcale nie najmniej ważną kwestią jest bardzo bogate piśmiennictwo, cytowane przez Autorkę. Świadczy ono oczywiście o gruntowym przepracowaniu tematu. Ale może też służyć czytelnikom jako źródło bibliografii tematu. Przy okazji powstania monografii **powstała cenna baza danych na temat aktualnego stanu badań o zarządzaniu środowiskiem.**

Przedstawiona do oceny monografia pt. *„Adaptacyjne zarządzanie środowiskiem. Podstawy teoretyczne i zastosowania"* stanowi podsumowanie wieloletnich studiów i badań, które Habilitantka prowadziła jako autorka lub współautorka w Instytucie Geografii Fizycznej i Kształtowania Środowiska Przyrodniczego Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu. Monografia jest wnikliwą rozprawą naukową o solidnych podstawach teoretycznych i może być traktowana jako podręcznik. Adaptacyjne zarządzaniem środowiskiem na gruncie polskiej literatury przedmiotu jest zagadnieniem nowym i może stanowić alternatywę dla tradycyjnych sposobów zarządzania środowiskiem; dzieło habilitantki jest dobrym przewodnikiem po tym zagadnieniu. Stąd uznać należy, że wnosi nową wiedzę w zakresie nauk o Ziemi i środowisku.

Przedstawioną rozprawę oceniam pozytywnie. Stwierdzam, że odpowiada ona wymogom stawianym rozprawom wskazanym jako osiągnięcie naukowe w przewodzie habilitacyjnym.

Ocena osiągnięć naukowo – badawczych Habilitantki

Dorobek Kandydatki stanowi łącznie 83 publikacji naukowych, z czego ogromna większość (77) powstała po uzyskaniu stopnia naukowego doktora. Oznacza to, że Kandydatka istotnie powiększyła swój dorobek po doktoracie, publikując średnio rocznie ponad 4 pozycje naukowe. Dodać do tego należy 6 redakcji naukowych monografii oraz 25 ekspertyz i opracowań wdrożeniowych. 28 spośród publikacji naukowych to opracowania samodzielne, pozostałe powstały jako opracowania współautorskie (w szeregu z nich Habilitantka była pierwszym autorem, a z informacji zawartych w autoreferacie wynika, że w każdym przypadku jej wkład autorski był znaczący). Można zatem uznać, że cechuje ją duża samodzielność, jeśli chodzi o prowadzenie prac naukowych i publikowanie ich wyników.

Dorobek publikacyjny Habilitantki cechuje się znaczącą przewagą monografii i rozdziałów w monografiach; było ich łącznie 61. Wydaje się to związane ze specyfiką ośrodka poznańskiego, gdzie tradycyjnie wyżej ceni się dzieła zwarte niż artykuły w czasopismach. O jej znaczącej pozycji w ośrodku poznańskim świadczy też fakt sześciokrotnego powierzania jej funkcji redaktora tomów monograficznych. Liczba opublikowanych artykułów z listy B MNiSW po uzyskaniu stopnia doktora to 20 pozycji zaś z lista A – 2. Publikacje Kandydatki były pięciokrotnie cytowane (wg Web of Science i Scopus), zaś wg Google Scholar – liczba cytowań przekracza 100. Wnioskować można zatem, że Kandydatka posiada dorobek naukowy, który jest rozpoznawalny w środowisku.

Ogólnie Kandydatka uzyskała po otrzymaniu stopnia doktora 1123 punkty w ramach punktacji zgodnej z rokiem publikacji. Zwraca uwagę znacząca liczba opracowań wdrożeniowych i eksperckich (łącznie 25). Dotyczą one głównie ochrony środowiska, architektury i urbanistyki oraz architektury krajobrazu. Pokazuje to wyraźnie, że prace badawcze Habilitantki mają istotne przełożenie na praktykę, co również wydaje się być typowe dla ośrodka poznańskiego.

Kandydatka w latach 2007-2009 kierowała grantem badawczym KBN *„Praktyczne aspekty ocen środowiska przyrodniczego"*. Wcześniej, przed obroną doktoratu, była głównym wykonawcą projektu: *„Zmiany przestrzeni rekreacyjnej wybranych miast Wielkopolski w latach 1975-2000"*. Uczestniczyła też w kilku innych projektach, głównie o charakterze badawczo-wdrożeniowym. Odbyła też kilka staży naukowych, w tym jeden zagraniczny w Dreźnie. W latach 2002-2021 Habilitantka udziela się aktywnie na 29 konferencjach naukowych. Można zatem uznać, że czynnie prezentowała swój dorobek na forum naukowym.

Badania Kandydatki koncentrują się na kilku nurtach badawczych skupionych wokół zagadnień:

- **Teoria i metodyka oceny środowiska przyrodniczego**; Habilitantka twórczo włącza się tu w jedno z najstarszych zagadnień badawczych ekologii krajobrazu, przy tym pierwsze o wymiarze utylitarnym. Nurt ten, zapoczątkowany w Polsce w ośrodku poznańskim, przede wszystkim dzięki pracom prof. T. Bartkowskiego, ma dziś swój nowy wymiar w koncepcji usług ekosystemowych. Kandydatka kierowała grantem z tego zakresu, skupiając się na różnorakich uwarunkowaniach wartościowania zasobów przyrodniczych, a także metodyce oceny środowiska przyrodniczego; niewątpliwym osiągnięciem w tym zakresie jest pięciostopniowa procedura oceny, zaproponowana przez Habilitantkę. Podsumowaniem tego nurtu jest monografia *„Praktyczne aspekty ocen środowiska przyrodniczego"*, której Kandydatka jest redaktorem i głównym autorem.

- **Klasyfikacje krajobrazowe** (regionalizacja, typologia) we współczesnej polskiej ekologii krajobrazu przeżywają obecnie „drugą młodość", co w znacznej mierze wiąże się z wdrażaniem Europejskiej Konwencji Krajobrazowej. Habilitantka włączyła się w ten nurt badawczy szeregiem publikacji, z których za najważniejsze należy uznać prace nad podziałem mikroregionalnym województwa wielkopolskiego (pierwszy opublikowany w Polsce podział mikroregionalny tak wielkiego obszaru) oraz udział w opracowaniu kilku rozdziałów „Regionalnej Geografii Fizycznej Polski" (która ukaże się jeszcze w tym roku) – dzieła, które należy uznać za kolejny ważny krok w unaczęśnieniu fizycznogeograficznych podziałów regionalnych Polski, wynikających z możliwości zastosowania nowych technik badawczych.

- **Antropogeniczne przemiany środowiska i krajobrazu**. Jest to zagadnienie geograficzne oczywiście nienowe, ale nigdy nie tracące na ważności i aktualności a raczej stale zyskujące na znaczeniu wobec dynamicznych przemian przyrody w dobie antropocenu. W tej materii Habilitantka zaznacza się przede wszystkim jako konsultantka i autorka komentarzy do map sozologicznych, stanowiących obecnie podstawową przestrzenną bazę danych o środowisku przyrodniczym i jego zagrożeniach. Prócz tych prac o charakterze utylitarnym należy zwrócić uwagę na badania i wynikające z nich publikacje nad identyfikacją stref kolizyjnych, w których przekształcenia przestrzenne krajobrazu przyjmują niewłaściwy kierunek, a trendy te

mogą ulec nasileniu w przyszłości, a także prace nad przekształceniami krajobrazu na terenach o wysokich wartościach przyrodniczych lub kulturowych. Ten nurt zainteresowań badawczych zaowocował też zorganizowaną przez Habilitantkę w 2008 roku konferencją *Problemy środowiska przyrodniczego miast i terenów poprzemysłowych*", której wyniki były publikowane w dwu tomach Problemów Ekologii Krajobrazu, także redagowanych przez Kandydatkę.

- **Zarządzanie środowiskiem** należy do najnowszych i wyjątkowo prężnie rozwijających się ostatnio nurtów współczesnej ekologii krajobrazu. Znacząca większość prac i studiów z tego zakresu pochodzi jednak z obszarów chronionych, co wynika z zainteresowania podmiotów odpowiedzialnych za funkcjonowanie tych obszarów we współczesnej rzeczywistości, w której niezbędne jest harmonijne godzenie na tych obszarach funkcji ochronnych z różnorakim wykorzystaniem tych obszarów, przede wszystkim dla potrzeb turystyki. Habilitantka włączyła się w ten nurt od innej strony, zajmując się zarządzaniem środowiskiem obszaru wielkiego miasta. Jako poligon badawczy wybrała jej rodzimą aglomerację Poznania – miasta położonego w bezpośrednim sąsiedztwie cennych obszarów chronionych. Z tej racji wybór ten należy uznać za wyjątkowo trafny, gdyż mądre zarządzanie tym obszarem wydaje się szczególnie ważne. Z czasem kandydatka rozszerzała swoje pole badawcze, zarówno terytorialnie jak i tematycznie, zajmując się zarządzaniem środowiskiem w parkach krajobrazowych i tworząc system wskaźników obrazujących zarządzanie środowiskiem. Podsumowaniem tych prac była współautorska monografia: *Przyrodnicze podstawy gospodarowania przestrzenią*. Stanowi ona podręcznik, z którego korzystać mogą (i powinni) nie tylko studenci, ale i pracownicy administracji państwowej i samorządowej, zajmujący się gospodarką przestrzenną. Pewnym ukoronowaniem omawianego nurtu badawczego jest również autorska monografia, wskazana jako główne osiągnięcie habilitacyjne, omówiona wcześniej.

- **Społeczne aspekty zarządzania krajobrazem** to nurt badawczy szczególnie dziś aktualny. Wiąże się to z dopiero ostatnio kształtującym się zrozumieniem, że ochrona przyrody i krajobrazu, a także zarządzanie środowiskiem nie są skuteczne bez właściwej partycypacji społecznej. Tym bardziej należy podkreślić, że aspekty te były obecne w dorobku Habilitantki właściwie od początku jej pracy naukowej. Dotyczyły one społecznej oceny jakości środowiska i krajobrazu, a także znaczenia społecznej oceny w ochronie różnorodności krajobrazowej.

- **Historia geografii.** Ten nurt może nie jest szeroki (3 publikacje) w wykonaniu Habilitantki, tym niemniej pokazuje szerokość zakresu jej zainteresowań. Po za tym jest to nurt stosunkowo rzadko uprawiany w polskiej geografii (może poza ośrodkiem krakowskim), więc zasługuje na odrębne jego wskazanie.

Można uznać zatem, że zainteresowania badawcze Kandydatki są szerokie i rozwijane konsekwentnie; zajmuje się zagadnieniami ważnymi i aktualnymi, nie „uciekając" na pobocza nauki czy też w wąskie specjalizacje. Umiejętnie łączy działalność naukową z działalnością ekspercką i planistyczną. Za działalność naukowo-badawczą Kandydatka była dwukrotnie nagradzana, uzyskując w 2017 roku Nagrodę Prezesa Rady Ministrów za osiągnięcia naukowo-techniczne - za zespołowe opracowanie badawczo-wdrożeniowe pt. „Koncepcja kierunków

rozwoju przestrzennego Metropolii Poznań" oraz w 2020 roku nagrodę naukową zespołową Rektora Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza za monografię pt. „Wody Wielkopolski".

Konkludując, przedstawiony przez Habilitantkę dorobek naukowo-badawczy dowodzi Jej dojrzałości i samodzielności naukowej. Zaznacza się harmonijne połączenie osiągnięć o charakterze badawczym i działalności planistyczno-eksperckiej. Ten profil badawczy wskazuje, że Kandydatka jest twórczą kontynuatorką dobrych tradycji ośrodka poznańskiego w zakresie ekologicznokrajobrazowym. Zarówno ilościowo jak i jakościowo przedstawiony dorobek uważam za wystarczający do spełnienia wymogów stawianych w przewodzie habilitacyjnym. **Przedstawiony dorobek naukowo-badawczy Habiltantki oceniam pozytywnie.**

Ocena dorobku dydaktycznego, organizacyjnego, popularyzatorskiego oraz współpracy międzynarodowej Habilitantki

Zajęcia dydaktyczne prowadzone przez Habilitantkę są silnie związane z jej zainteresowaniami badawczymi. Habilitantka prowadzi lub prowadziła zajęcia na pięciu kierunkach studiów realizowanych na Wydziale Nauk Geograficznych i Geologicznych UAM: geografii, zarządzaniu środowiskiem, gospodarce przestrzennej, turystyce i rekreacji, geologii, kartografii i geodezji. Ponadto prowadziła zajęcia z gospodarki przestrzennej na dwu innych uczelniach. Wśród kilkunastu przedmiotów prowadzonych przez kandydatkę były zarówno zajęcia stacjonarne (wykłady, ćwiczenia, seminaria, laboratoria) jak i terenowe. Należały do nich m.in. następujące kursy:

- podstawy nauk geograficznych,
- ochrona środowiska w planowaniu przestrzennym,
- ochrona środowiska w turystyce i rekreacji,
- kształtowanie i ochrona środowiska,
- prognozowanie oddziaływania na środowisko,
- waloryzacja i ocena zasobów przyrodniczych,
- praktyczne aspekty oceny środowiska przyrodniczego,
- metody badań geograficznych,
- metodologia geografii,
- fizjografia planistyczna,
- przyrodnicze podstawy planowania przestrzennego,
- przyrodnicze uwarunkowania turystyki i rekreacji.

Zwraca szczególną uwagę bardzo szeroki zakres tematyczny prowadzonych zajęć oraz ich wymiar, znacząco przekraczający pensum dydaktyczne (nawet do 610 godzin rocznie), co na pewno nie ułatwiało jej aktywności naukowo-badawczej. Jako promotor wypromowała łącznie 28 prac dyplomowych i zrecenzowała 27 innych.

Poza praca dydaktyczną, kandydatka przez cały okres pracy zawodowej była aktywną postacią w różnorakiej działalności organizacyjnej na Uczelni. Między innymi:

- wielokrotnie była opiekunem studentów (zarówno kierunku studiów jak i sekcji koła naukowego)
- była egzaminatorem w komisjach rekrutacyjnych
- pracowała w zespole przygotowującym akredytacje kierunku studiów
- jest członkiem rady programowej kierunku zarządzanie środowiskiem (wcześniej przygotowywała program tego kierunku)

- jest też członkiem Rady Programowej ds. grupy kierunków studiów Gospodarka Przestrzenna oraz Zintegrowane Planowanie Przestrzenne na Wydziale Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej.
- w latach 2010-2015 była jednym z liderów projektu, realizowanego w ramach Europejskiego Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki: *Unikatowy absolwent = Możliwości. Wzrost potencjału dydaktycznego Uniwersytetu im. A. Mickiewicza poprzez proinnowacyjne kształcenie w języku angielskim, interdyscyplinarność, e-learning, inwestycje w kadry*".
- uczestniczyła w organizacji dwóch ogólnopolskich konferencji naukowych (raz w roli sekretarza konferencji)

Działalność dydaktyczno-organizacyjną Kandydatki, mimo słabo zaznaczającego się aspektu współpracy międzynarodowej, należy uznać za wyróżniającą. Zostało to docenione także na macierzystej Uczelni, Habilitantka, w ciągu ostatnich 6 lat była czterokrotnie nagradzana przez Rektora UAM za swoją aktywną działalność na Uczelni.

Dorobek Habilitantki w zakresie dydaktyki i udziału w życiu Uczelni oceniam bardzo pozytywnie.

Podsumowanie i wniosek końcowy

Po uzyskaniu stopnia doktora Habilitantka wydatnie powiększyła swój dorobek naukowy, dydaktyczny oraz zawodowo-ekspercki. Wykonała liczne opracowania naukowe, nie ograniczając się do jednego nurtu badawczego a ich wyniki konsekwentnie publikowała (artykuły, monografie), a także dzieliła się swoimi wynikami występując na konferencjach krajowych i zagranicznych. Jej publikacje wskazują na szeroką paletę zainteresowań badawczych. Potrafi pracować zarówno indywidualnie jak i być pożytecznym członkiem zespołów autorskich. Posiada też znaczne umiejętności dydaktyczne, które przejawiają się prowadzeniem zajęć dla studentów w bardzo szerokim zakresie tematycznym. Swoją działalność badawczą wykorzystuje w celach praktycznych, tworząc opracowania o charakterze wdrożeniowo-eksperckim. Wykazuje się znaczną samodzielnością i jest aktywnym członkiem wspólnoty naukowo-badawczej geograficznego ośrodka poznańskiego.

Po wnikliwej analizie dorobku oraz wskazanego osiągnięcia naukowego stwierdzam, że dr Sylwia Bródka zgromadziła znaczący dorobek naukowy i dydaktyczny. Przedstawione do oceny główne osiągnięcie - rozprawa pt. **Adaptacyjne zarządzanie środowiskiem. Podstawy teoretyczne i zastosowania** jest pozycją ważną, wnoszącą istotny wkład w rozwój dyscypliny naukowej: nauki o Ziemi i środowisku. Habilitantka spełnia zatem warunki sformułowane w *Ustawie o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki* z dnia 14.03.2003 z późn. zmianami, niezbędne dla dopuszczenia Habilitantki do dalszych etapów postępowania habilitacyjnego. **Wnoszę o dopuszczenie Pani dr Sylwii Bródki do dalszych etapów postępowania habilitacyjnego.**